

MAATSCHAPPELIJKE CONTROVERSE IN DE KLAS

SEPTEMBER 2022

VU VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

IS VERDER KIJKEN

INTRO: ACTUALITEITEN

<https://twitter.com/NPORadio1/status/1536762518462517249>

'Een op de negen leraren vermijdt gevoelige onderwerpen'

Ongeveer een op de negen leraren in het voortgezet onderwijs gaat naar eigen zeggen in de lessen moeilijke onderwerpen uit de weg. Het gaat om onderwerpen als terrorisme, homoseksualiteit, het slavernijverleden en de politieke situatie in Turkije en Rusland.

In een [onderzoek](#) van DUO Onderwijsonderzoek zegt 11 procent van de leraren op middelbare scholen dat ze dat soort onderwerpen niet meer kunnen bespreken. Twee derde zegt deze thema's wel te behandelen. De rest laat zich

Trouw

OPINIE

RELIGIE&FILOSOFIE

DUUR

Onderwijs

Praten over Paty: Alles kan in de klas besproken worden, als het maar veilig voelt

de Volkskrant

Columns & Opinie

Uitgelicht

Wetenschap

Mensen

Beter Leven

Cul

REACTIES BEDREIGING DOCENT

Politici en leraren reageren op onderduiken leraar die spotprent toonde: 'Vrijheid is ononderhandelbaar'

Wat vinden politici en leraren van het noodgedwongen [onderduiken](#) door een docent na

'Veel leraren zijn huiverig om het debat aan te gaan'

Franse leraren vragen zich af of ze de waarden van de Republiek nog wel willen onderwijzen. „Mijn eigen beroep is aangevallen.”

CONTROVERSY

VAN ALSTEIN – SAMENLEVEN MET TEGENSTELLINGEN

De klas als spiegel van de samenleving

Superdiversiteit

- Toegenomen verschillen in etniciteit, cultuur, religie zorgen voor botsingen
- Diversiteit = identiteit = gevoelig

De mediasamenleving

- Fake news
- Olie op het vuur, uitvergrootte tegenstellingen

Een gepolariseerde samenleving

- Moslims vs. niet-moslims (p. 25: 46 en 37 %; p. 26: 60, 75, 65%)
- Jongeren overwegend open voor elkaar, maar niet vrij van tegenstellingen

Spanningen in de klas

Moeilijke klassituaties

- Uitleg soennieten en sjiieten (p. 36)
- Religie, homoseksualiteit, politieke kwesties (Palestina), migratie, ethische kwesties
- Wetenschap en religie; kloof tussen onderwijs en thuis (creationisme)

Leraren

- Kiezen voor veilige werkvormen
- Te weinig tijd / vrees voor controleverlies / vrees voor conflict, kwetszuur, schade / vrees voor ouders / handelingsverlegenheid /

SPANNINGEN IN DE KLAS?

Volkskrant, 3 juni 2021

Leraren geschiedenis en maatschappijleer:

‘Vooral spanning in de klas door rechts-conservatieven en orthodoxe moslims

< **de Volkskrant**

ANALYSE BURGERSCHAPSONDERWIJS

Spanning in de klas: verdwijnen controversiële thema's van het lesrooster?

Burgerschapsonderwijs bij de lerarenopleiding maatschappijleer op de Hogeschool van Amsterdam. Op de foto staan voltijdstudenten van het eerste jaar. Beeld Rebecca Fertinel

“De onderwerpen die het meest genoemd werden bij **biologie** waren de **evolutietheorie (homo)seksualiteit, abortus, euthanasie** en onderwerpen die te maken hebben met **duurzaamheid en de bio-industrie**.

Bij **geschiedenis** bleek met name het **Israëliësch-Palestijns conflict** bij veel onderwerpen voor controverses te zorgen. Daarnaast werden onderwerpen genoemd waarbij **Geert Wilders en de PVV** een rol spelen. Het bleek dat de geïnterviewden sterk van mening verschilden **welke onderwerpen controversieel zijn bij leerlingen**. De samenstelling van de klas speelt hierbij waarschijnlijk een belangrijke rol. Bepaalde onderwerp leven sterker bij bepaalde groepen leerlingen.”

Schuitema, J. & Veugelers W. (2013). Docenten en controversiële issues. Levensbeschouwelijke en politieke thema's in de vakken biologie en geschiedenis. Department of Child Development and Education. Universiteit van Amsterdam.

TWEE WERELDEN, TWEE WERKELIJKHEDEN

□ Download:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/02/01/twee-werelden-twee-werkelijkheden-een-verslag-over-gevoelige-maatschappelijke-kwesties-in-de-school>

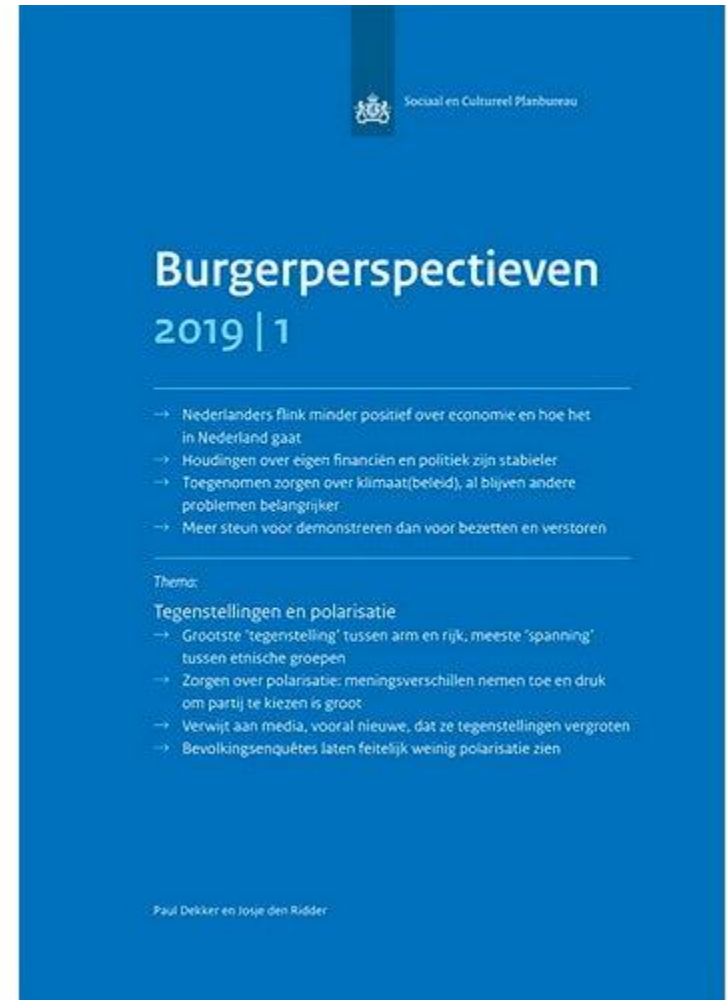
TWEE WERELDEN, TWEE WERKELIJKHEDEN

- ❑ 1. “Vluchtelingen moeten het land uit.”
2. “De aanslagen op Charlie Hebdo zijn gepleegd door de zionisten.”
- ❑ Eigen werkelijkheden, geen contact, segregatie
- ❑ Cultuurrelativisme (geschiedenisles met iedere zijn eigen werkelijkheid op 9/11)
- ❑ Leraren onzeker over hun eigen positie in discussies en over hoe zulke gesprekken aan te pakken
- ❑ Scheiding feit-mening-gevoel is nodig
- ❑ Vaak weinig ondersteuning vanuit de leiding

SCP 2019 'TEGENSTELLINGEN EN POLARISATIE'

<https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2019/03/26/veel-zorgen-over-toenemende-spanningen>

POLARISATIE: POSITIEF?

“Polarisatie is niet per definitie negatief. Het verschaft een identiteit. En wrijving geeft glans. Het is een opstapje om te werken aan burgerschap. Zonder conflict is leren samenwerken ook niet leerzaam.”
(Bron: schoolenveiligheid.nl)

“Polarisatie is een essentieel onderdeel van politiek.”

-Afshin Ellian (Nederlands rechtsfilosoof)

“Polarisatie maakt burgers geëngageerder en actiever.”

-Alan Abramowitz, Amerikaans socioloog

POLARISATIE: NEGATIEF?

“Polarisatie is olie op het vuur gooien.”

Halleh Ghorashi (antropoloog, VU)

Voorstel: tussenruimtes van ontmoeting. Balans tussen tegenstelling en gemeenschappelijkheid.

“Polarisatie is de wederzijdse verwerping van groeperingen die er verschillende culturele en/of politieke idealen op nahouden.”

(Houtman & Duyvendak, sociologen).

Positief of negatief?

